

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za gospodarstvo
Šubičeva ulica 4
1000 LJUBLJANA

EPA: 0712- IX

Datum: 30.5.2023

ZADEVA: Predlog VZMD za spremembe in dopolnitve k noveli ZGD-1L (za 7. sejo Odbora za gospodarstvo dne 1.6.2023)

1. Uvodno

Strokovni sodelavci Vseslovenskega združenja malih deležnikov (VZMD) - po pregledu javno objavljenega predloga sprememb in dopolnitev Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1L) - Odboru za gospodarstvo Državnega zbora RS podajajo argumentirani predlog sprememb in dopolnitev k noveli ZGD-1L, in sicer za 7. njegovo sejo, sklicano za dne 1.6.2023. Zadevni predlog sprememb in dopolnitev (v nadaljevanju) bi - v primerjavi z vladnimi predlogom novele - **vzpostavil dosledno in zakonsko skladno uresničevanje pravice do glasovanja in obveščenosti delničarjev v izvedbi korporacijskega instituta virtualne skupščine**, kot konkretno izhaja iz besedila v nadaljevanju.

2. AMANDMA k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1L), druga obravnava, EPA 712 – IX, za matično delovno telo

K 13. členu

V 13. členu predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1L) se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Poslovodstvo v sklicu skupščine določi, da lahko delničarji najpozneje dva dneva pred skupščino, sklicano v skladu s četrtem ali petim odstavkom 297. člena tega zakona in z uporabo elektronskih sredstev, predložijo družbi vprašanja, s katerimi uresničujejo delničarjevo pravico do obveščenosti iz 305. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

Vloženi vladni predlog sprememb in dopolnitev Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1L) v 13. členu med drugim predvideva dopolnitev obstoječega 296. člena ZGD-1 z novim tretjim odstavkom z naslednjim besedilom:

»(3) Poslovodstvo lahko v sklicu skupščine določi, da lahko delničarji najpozneje dva dneva pred skupščino, sklicano v skladu s četrtem ali petim odstavkom 297. člena tega zakona in z uporabo elektronskih sredstev predložijo družbi vprašanja, s katerimi uresničujejo delničarjevo pravico do obveščenosti iz 305. člena tega zakona.«

V VZMD izpostavljamo, da je v predmetnem zakonodajnem postopku Zakonodajno pravna služba (v nadaljevanju: ZPS) med drugim podala mnenje, da je treba predlog določbe tretjega odstavka 296. člena ZGD-1 ponovno pretehtati v delu, ki omogoča poslovodstvu diskrecijsko pravico, da se samo odloči (»lahko«), ali bo v primeru virtualne skupščine delničarjem omogočilo, da predhodno pisno postavijo vprašanja.

V obrazložitvi samega predloga ZGD-1L je namreč navedeno, da je njegov namen zagotoviti delničarjem učinkovito pravico do obveščenosti iz 305. člena ZGD-1, saj v primeru elektronske oziroma virtualne skupščine glasovanje poteka z uporabo elektronskih sredstev. Delničarji na teh skupščinah tako niso fizično prisotni in med potekom skupščine nimajo možnosti postavljati vprašanj, kot v primeru skupščine s fizično prisotnostjo.

VZMD se pridružuje mnenju ZPS, da je pravica do obveščenosti pomembna članska pravica delničarja in da je namen pravice do obveščenosti predvsem v tem, da služi učinkovitemu izvrševanju tistih članskih pravic, ki jih posamezni delničar uresničuje na skupščini. Toda pravica do obveščenosti po namenu presega okvirje izvrševanja pravice do glasovanja, saj je njen namen tudi izvrševanje manjšinskih pravic, kakor tudi individualnih pravic vsakega delničarja do izpodbijanja sklepov skupščine.

ZGD-1 v prvem odstavku 305. člena tako določa, da mora poslovodstvo na skupščini delničarjem dati zanesljive podatke o zadevah družbe, če so potrebni za presojo točke dnevnega reda. Predlagani novi peti odstavek 297. člena ZGD-1 (14. člen Predloga zakona), ki uvaja možnost izvedbe virtualne skupščine, pa določa, da je eden od pogojev za njeno izvedbo, da lahko delničarji **uresničujejo pravico do obveščenosti s pomočjo elektronskih sredstev**.

Z vidika možnosti uresničevanja te pravice, tako predlagana določba novega tretjega odstavka 296. člena ZGD-1 daje poslovodstvu upravičenje in diskrecijo, da po svoji presoji, brez kakršnihkoli vnaprej oblikovanih (zakonskih) kriterijev, določa, pri katerih elektronskih in virtualnih skupščinah bo dopuščalo vložitev tako imenovane informacijske zahteve pred izvedbo skupščine delničarjev in pri katerih ne. Prav tako predlagani člen poslovodstvu ne nalaga niti tega, da mora svojo odločitev obrazložiti oziroma za to izkazati utemeljene razloge. Po drugi strani, kot že izpostavljeno, pa predlagani peti odstavek 297. člena ZGD-1, kot pogoj za izvedbo virtualne skupščine zahteva, da lahko delničarji uresničujejo pravico do obveščenosti iz 305. člena tega zakona z uporabo elektronskih sredstev in ne daje poslovodstvu upravičenja, da bi lahko to pravico za katerokoli skupščino omejil.

Glede na navedeno smo v VZMD prepričani, da je opisano omejevanje pravice do obveščenosti s strani poslovodstva nezdržljivo s samo naravo pravice ter zanjo ne vidi nobenega razumnega razloga. Poleg tega bi takšna ureditev tudi dajala možnosti zlorabe diskrecijske pravice v primerih, ko bi poslovodstvo namerno preprečilo možnost podaje informacijske zahteve pred izvedbo virtualne skupščine, s ciljem otežiti posredovanje odgovorov na vprašanja delničarjev v primerih, ko bi za to imelo določen interes (npr. v nasprotju z interesom delničarjev).

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (v nadaljevanju: MGTŠ) na pripombe ZPS sicer odgovarja, da novi tretji odstavek 296. člen ZGD-1 naj ne bi posegal ali zmanjševal obsega delničarjeve pravice do obveščenosti iz 305. člena ZGD-1, ali sodno uveljavljanje delničarjeve pravice do obveščenosti iz 306. člena ZGD-1, temveč pravico krepi z dodatno možnostjo postavljanja vprašanj v elektronski obliki pred skupščino, vendar takšni obrazložitvi ni mogoče slediti kot prepričljivi, upoštevni ter konsistentni.

Namreč, če že predlagatelj novele sam ugotavlja, da je zaradi novega instituta virtualne skupščine potrebno omogočiti postavljanje vprašanj v elektronski obliki pred samo izvedbo skupščine, potem ni videti prav nobenega utemeljenega in razumnega razloga, da bi imelo poslovodstvo možnost uporabe diskrecijske pravice, da bi brez kakršnihkoli formalnih in materialnopravnih omejitev odločalo, kdaj naj bi to možnost delničarjem dalo in kdaj ne, pri čemer predlagatelj niti ne predvideva kakršnegakoli previdnostnega ukrepa pred možnostjo zlorabe te diskrecijske pravice, ali vsaj njeno omejitev.

Takšna predlagana rešitev pa je tudi v nasprotju dosedanje prakso, ki jo je s svojimi Pravili za udeležbo in glasovanje na virtualni skupščini na podlagi ZIUOPDVE (vzorec), z dne 27.11.2020, vzpostavil Slovenski državni holding d.d. (SDH d.d.), ki je v okviru 6. točke navedenih pravil (*»6. Postavljanje vprašanj; Razparava«*) med drugim določil, da lahko delničar postavlja vprašanja po svoji izbiri tudi predhodno (ne samo v času zasedanja skupščine), vendar morajo biti vprašanja delničarjev po elektronski poti posredovana družbi najmanj dva delovna dneva pred zasedanjem skupščine.¹ SDH d.d. je tako določil predhodno postavljanje vprašanj kot dolžnost uprave, ki jo mora omogočiti delničarjem pri vsaki skupščini.

Po mnenju VZMD rešitev, ki daje upravi možnost, da sama prosto presoja, kdaj bo dopuščala delničarjem predhodno postavljanje vprašanj in kdaj ne, v resnici pomeni **izvotlitev same pravice do predhodnega postavljanja vprašanj in nasprotuje namenu ter cilju te pravice, katere uresničitev po sami naravi mora biti v celoti prepuščena posameznemu delničarju.**

Ob tem kaže poudariti, da pravica do obveščenosti delničarja ni absolutna pravica, temveč je omejena tako glede svojega predmeta, kot tudi časa izvrševanja, kar bi ostalo tudi po sedanjem predlogu novele.

Delničarjeva pravica do obveščenosti se tako uresničuje z ustrezno informacijsko zahtevo (vprašanjem), ki mora izpolnjevati tri predpostavke:

- 1) delničar jo mora uveljavljati na skupščini;
- 2) nanašati se mora na zadeve družbe ali na pravna in poslovna razmerja družbe s povezanimi družbami in
- 3) zahtevana informacija mora biti potrebna za presojo dnevnega reda.

Izpolnjenost citiranih predpostavk se že po sami ureditvi pravice delničarja do obveščenosti zahteva v vseh oblikah sklica in izvedbe skupščine družbe, zato je toliko manj razumljivo, da bi poslovodstvo pridobilo dodatno (po mnenju VZMD neutemeljeno) diskrecijsko pravico.

Glede na navedeno VZMD predlaga splošno možnost podajanja informacijske zahteve (vprašanja) delničarja, in sicer časovno omejeno na najpozneje dva dneva pred virtualno skupščino in brez možnosti dodatnega informacijskega omejevanja poslovodstva, tako da bi v skladu s predlaganim amandmajem imeli delničarji možnost podajanja informacijske zahteve najpozneje dva dni pred virtualno skupščino, pri čemer bi ta morala še vedno izpolnjevati zgoraj navedene predpostavke, ki jih določa 305. člena ZGD-1.

Vseslovensko združenje malih deležnikov

¹ Točki 6.1. in 6.2. Pravil SDH d.d. za udeležbo in glasovanje na virtualni skupščini na podlagi ZIUOPDVE – vzorec, 27.11.2020